

Naam: J.H. Stegehuis
Datum: 7 maart 2018
Team/teamonderdeel: SE Kaders Regie en Ondersteuning
Telefoonnummer: 541103

Collegevoorstel

Onderwerp	Twentse Energie Strategie
Advies	Bespreekstuk
Is er een uiterste behandeldatum?	Ja, 13 maart 2018
Hoofdpogave	Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	F.J. Cornelissen
Openbaar	Openbaar
Raadsvoorstel of raadsbrief	Raadsbrief

Toelichting voor de openbare besluitenlijst:

De Twentse Energie Strategie is in 2017 ontwikkeld door 13 Twentse gemeenten in opdracht van het Portefeuillehoudersoverleg Milieu, Duurzaamheid en Afval (MDA) van de Twentse gemeenten. Partners in het proces zijn lokale en regionale stakeholders en de Alliantie NEO (Nieuwe Energie Overijssel). Door het intensiveren van de regionale samenwerking op het gebied van klimaat- en energiebeleid willen de Twentse gemeenten voldoen aan de grote opgave van een energieneutraal Twente in 2050 en het bereiken van daartoe noodzakelijke tussendoelen in 2023 en 2030.

Voorgesteld besluit

1. De Twentse Energie Strategie (TES), met als doel intensivering van de regionale samenwerking op het gebied van energie- en klimaatbeleid voor het realiseren van een energieneutraal Twente in 2050, met als tussendoelen:
 - 20% duurzame energie opwek en 6% energiebesparing in 2023, en
 - 30% duurzame energie opwek en 12% energiebesparing in 2030, te onderschrijven.
2. De intentie uit te spreken regionaal te gaan samenwerken op dit thema met de regionale, provinciale en nationale stakeholders.
3. Akkoord te gaan met de aanvullende voorbereidingskosten van samenwerking in het kader van de Twentse Energie Strategie, te weten voor Almelo € 3.481,92 (€ 0,048 per inwoner) en deze kosten te dekken ten laste van kostenplaats 619171 "SE / Duurzaamheid".
4. Het besluitvormingsproces van de TES en de warme overdracht naar het nieuwe college en de gemeenteraad te laten begeleiden en monitoren door de projectgroep TES.
5. de ambtelijke projectgroep Twentse Energie Strategie zal een voorstel voorbereiden voor een uitvoeringsagenda TES, welke zal worden geagendeerd voor het Portefeuillehoudersoverleg Milieu, Duurzaamheid en Afval van 23 mei 2018.
6. De gemeenteraad te informeren met bijgaande raadsbrief

Inleiding

De Twentse Energie Strategie is in 2017 ontwikkeld door 13 Twentse gemeenten in opdracht van het Portefeuillehoudersoverleg Milieu, Duurzaamheid en Afval (MDA) van de Twentse gemeenten. Partners in het proces zijn lokale en regionale stakeholders en de Alliantie NEO (Nieuwe Energie Overijssel).

Door het intensiveren van de regionale samenwerking op het gebied van klimaat- en energiebeleid willen de Twentse gemeenten voldoen aan de grote opgave van een energieneutraal Twente in 2050 en het bereiken van daartoe noodzakelijke tussendoelen in 2023 en 2035. Aanleiding

Behandeling PHO MDA 7 februari 2018

In het PHO MDA van 7 februari 2018 hebben de portefeuillehouders van 12 gemeentes zich positief uitgesproken over de Twentse Energiestrategie. De gemeente Hof van Twente legt de Twentse Energiestrategie (nog) niet ter kennisneming voor aan het college. Niet uitgesloten wordt dat Hof van Twente op een later moment weer aansluit bij de uitvoering van de Twentse Energie Strategie.

Landelijke ontwikkelingen

Het kabinet heeft in het Regeerakkoord een ambitieuze klimaat- en energieagenda geformuleerd. Twee belangrijke pijlers zijn de Klimaatwet, waarin de hoofdlijnen van afspraken over het klimaat- en energiebeleid worden vastgelegd, en het Klimaat- en Energieakkoord, waarmee het Rijk de inzet van alle maatschappelijke partners (waaronder decentrale overheden) wil richten op de nationale ambitie. Beide staan gepland voor 2018.

Daarnaast is in het Regeerakkoord een programmatische aanpak met decentrale overheden aangekondigd. Dit krijgt vorm in een interbestuurlijk programma met VNG, IPO en Waterschappen. Gemeenten, provincies en waterschappen hebben een gezamenlijke inzet bepaald met de gezamenlijke investeringsagenda 'Naar een duurzaam Nederland' (2017). Via deze lijnen worden regio's en gemeenten voor de Energietransitie in positie gebracht. Voor 2018 is de verwachting dan ook dat de middelen die beschikbaar komen naar de regio's gaan die hier al mee aan de slag zijn gegaan. Via de TES-samenwerking lopen ook de directe lijnen voor samenwerking met stakeholders op regio niveau, met de alliantie NEO van de provincie en met de VNG en rijksoverheid. Daar liggen kansen voor verdere regionale krachtenbundeling.

Besluitvormingsproces

De TES biedt voldoende ruimte voor het lokale beleid. De TES biedt met de geformuleerde ambities, uitgangspunten en kansen mogelijkheden voor een lokale invulling en keuzes voor (het tempo van) de uitvoering.

Het huidige college neemt nu kennis van de TES en spreekt de intentie uit tot samenwerking in uitvoeringsprojecten. Dit wordt opgenomen in het overdrachtsdocument voor het nieuwe bestuur. De planning is erop gericht dat na de gemeenteraadsverkiezing met de nieuwe colleges en gemeenteraden op 10 oktober (dag van de duurzaamheid) de uitvoeringsagenda kan worden vastgesteld.

Beoogd effect

De Twentse Energiestrategie biedt de basis voor de nieuwe colleges en raden om op een efficiënte wijze invulling te geven aan het energievraagstuk.

In de TES is in beeld gebracht hoe groot de opgave is om Twente energieneutraal te maken en langs welke ontwikkelpaden dat bereikt kan worden. De TES geeft een eerste indruk van de mogelijke ruimtelijke impact, maar ook van de (economische) kansen van de energietransitie.

Ambities

Regionaal spreekt de TES de volgende ambities uit (aansluitend bij de ambities die het Rijk heeft opgesteld voor 2050 en de doelstellingen van het programma NEO):

- Energieneutraliteit in 2050, met de tussendoelen:
- 30% duurzame energie opwek en 12% energiebesparing in 2030 en
- 20% duurzame energie opwek en 6% energiebesparing in 2023

Voorvoemde ambitie past binnen de concept-Agenda Duurzaam Almelo.

Principes

In de sturingsfilosofie stelt de TES 4 principes centraal:

- Lokaal wat kan, regionaal waar nodig
- Een gedifferentieerd tempo en aanpak in de uitvoering
- Een adaptieve en uitvoeringsgerichte aanpak
- Balans tussen lusten & lasten

Ontwikkelpaden

Als doorzicht naar de in de volgende fase op te stellen uitvoeringsagenda geeft de TES zeven ontwikkelpaden, waarin inhoudelijke kansen voor regionale samenwerking en projecten zijn geschetst:

- A. Bewustwording, draagvlak en participatie
- B. Verduurzaming gebouwde omgeving
- C. Warmteopwek (inclusief koudewinning)
- D. Hernieuwbare Elektriciteitsopwek
- E. Transport en mobiliteit
- F. Systeemintegratie
- G. Bedrijven en industrie

De samenwerking binnen TES helpt de ambities efficiënter en effectiever te realiseren en biedt daarnaast kansen in de vorm van het organiseren van gezamenlijke (lobby)kracht en positionering, betere samenwerking met regionale stakeholders en het beter gebruik maken van de regionale focus van de regering, IPO, VNG en UVW. Ook sluit de TES aan bij Mineral Valley Twente en de samenwerking Ondergrond.

Om de doelen te kunnen bereiken moet het energievraagstuk zowel lokaal als regionaal aangepakt worden.

Met de TES willen de gemeenten de gezamenlijk intentie uitspreken om op regionaal niveau samen te werken waar dat moet, aansluitend op de lokale energieagenda's en de landelijke vraagstukken. De verbinding met de lokale opgaven, plannen en ideeën uit de maatschappij zijn hierin belangrijk, net als de aansluiting bij de landelijk beleidskaders en transitiepaden.

De TES geeft een inhoudelijke basis voor de regionale duurzaamheidsambitie en de samenwerking om die ambities te bereiken.

In de Twentse Energie Strategie zijn ontwikkelopgaven opgenomen waar Twentse gemeente op kunnen aanhaken en allianties kunnen vormen. De Twentse Energie Strategie wordt aangeboden met de intentie om de samenwerking op regionaal niveau te bekrachtigen en de regionale duurzaamheidsambitie te omarmen.

Voor de continuïteit is het belangrijk dat de huidige colleges kennis nemen van de Twentse Energiestrategie en dat er een 'warme' overdracht naar de nieuwe colleges en raden plaatsvindt.

Om na de verkiezingen aan de slag te kunnen gaan met de uitvoering en om Twente goed te positioneren in het landelijke en provinciale debat is het van belang om voor de zomer van 2018 een aantal activiteiten uit te voeren en om namens Twente zitting te nemen in een aantal overlegstructuren. De uit te voeren activiteiten zijn gericht op:

- Het organiseren van een 'warme' overdracht naar nieuwe colleges van B&W,
- Het begeleiden van het besluitvormingsproces met nieuwe colleges van B&W en gemeenteraden,
- Het inventariseren en ontwikkelen van projecten in samenwerking met andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners (inhoud uitvoeringsagenda).

Voor de positionering van Twente (en evt. subsidiemogelijkheden, kennisontwikkeling en -overdracht) is het belangrijk in overleg te treden met

- a. de VNG in verband met het opstellen van het Klimaat en Energie Akkoord (KEA),
- b. de Alliantie Nieuwe Energie Overijssel (NEO),
- c. regionale stakeholders die verbonden zijn aan de TES voor kennisontwikkeling en verwerving van middelen ten behoeve van de verdere uitwerking en uitvoering van de TES.

Om de continuïteit van TES te waarborgen ligt het voor de hand dat de projectgroep verder kan met de voorbereiding van een uitvoeringsagenda.

De ambtelijke projectgroep TES gaat een eerste opzet voor een uitvoeringsagenda voorbereiden voor het PHO MDA van 23 mei 2018. Uitgangspunt daarbij is dat iedere afzonderlijke gemeente haar eigen tempo en keuzes kan blijven bepalen en hoe deze ruimtelijk kunnen worden ingepast.

Argumenten voor

Ad 2. De Twentse Energiestrategie biedt de basis voor de nieuwe colleges en raden om op een efficiënte wijze invulling te geven aan het energievraagstuk.

Om de doelen te kunnen bereiken moet het energievraagstuk zowel lokaal als regionaal aangepakt worden.

Meerwaarde samenwerking, o.a.:

- *regionale ruimtelijke afstemming van het ruimtebeslag voor de opwekking van duurzame energie (zonnepanelen, biomassa en wind).*
- *de warmtemarkt is regionaal (geothermie, biomassa, benutting warmteoverschotten industrie).*
- *regionale afstemming tussen vraag en aanbod van energie, verdeling capaciteit.*
- *het delen van kennis, capaciteit en kunde m.b.t. de energietransitie.*
- *Bewaking van de kwaliteit van het Twentse Landschap.*
- *Gezamenlijke lobbykracht richting Den Haag en de Provincie.*
- *Gebruikmaking van de focus van de regering, IPO, VNG en UVW op koplopers in regionale samenwerking op gebied van de energietransitie.*
- *En last but not least, financiële voordelen op basis van gezamenlijke inkoop.*

Ad. 4. Voor de continuïteit is het belangrijk dat de huidige colleges kennis nemen van de Twentse Energiestrategie en dat er een 'warme' overdracht naar de nieuwe colleges en raden plaatsvindt.

Ad 5. Om de continuïteit van TES te waarborgen zal de ambtelijke projectgroep TES een eerste opzet voor een uitvoeringsagenda voorbereiden, te bespreken in het PHO MDA van 23 mei 2018.

Kanttekeningen

Ad 2. Uitgegaan wordt van de intentie tot regionale samenwerking op basis van het strategisch document Twentse Energie Strategie.

Ad 5. Individuele gemeenten hechten grote waarde aan het zelf kunnen bepalen van het tempo, de lokale keuzes in zon, wind of bio-energie en de ruimtelijke inpassing daarvan.

De vraag rijst of een regionale uitvoeringsagenda een toegevoegde waarde heeft. De ambtelijke projectgroep zal een eerste opzet voor een uitvoeringsagenda voorbereiden voor het Portefeuillehoudersoverleg Milieu, Duurzaamheid en Afval van 23 mei 2018. Op dat moment kan bepaald worden of dit een meerwaarde heeft en of hiervoor voldoende draagvlak bij de deelnemende gemeenten is.

De gemeente Hof van Twente is inmiddels afgehaakt.

Het risico bestaat dat er tussentijds meer Twentse gemeenten afhaken, zeker als een eventuele uitvoeringsagenda als te knellend wordt ervaren en botst met lokale belangen en mogelijkheden.

Gemeenten hebben echter te zijner tijd de keuze om zelf te bepalen aan welke projecten zij daadwerkelijk willen deelnemen en kunnen hierbij hun eigen prioriteiten stellen.

Verwacht wordt dat de gemeente Hof van Twente te zijner tijd weer zal aansluiten bij de samenwerking in het kader van de Twentse Energie Strategie.

Alternatieven: de eerste opzet van de uitvoeringsagenda inwachten en op basis daarvan de meerwaarde voor Almelo bepalen.

Kosten, opbrengsten, dekking en preventief toezicht

Het "Overzicht financiële tussenstand Twentse Energiestrategie" geeft aan dat er door een scope-wijziging en het niet bijdragen van het Ministerie I&W aanvullende kosten van € 28.000,- in totaal gemaakt zijn.

Het PHO MDA van 13 december 2017 is geïnformeerd over de overschrijding van de kosten in deze fase ten opzichte van de raming met € 28.000,-. Aan de ene kant krijgen we € 10.000,- minder subsidie binnen van het ministerie I&W en aan de andere kant worden er door de scope-wijziging € 18.000,- aan extra kosten gemaakt. Dit komt neer op € 0,048 per inwoner.

Voor Almelo betekent dit een extra bijdrage van € 3.481,92.

Deze bijdrage kan worden gedekt t.l.v. kostenplaats 619171 SE / Duurzaamheid.

Uitvoering

Na besluitvorming door de colleges van de deelnemende gemeentes gaat de projectgroep aan de slag met de voorbereiding voor een eerste opzet voor een uitvoeringsagenda, te bespreken in het PHO MDA van 23 mei 2018.

Bijlagen

- Aanbiedingsbrief (intern 62750)
 - De Twentse Energie Strategie (Intern 62754)
 - Persbericht (Intern 62810)
 - Overzicht aanvullende financiële bijdrages deelnemende gemeenten (Intern 62760)
 - Raadsbrief (Raad 4815)
 - Overzicht begrote en werkelijke kosten, inclusief meerwerk (Intern 62773)
 -
-

Procesinformatie

- *Intern overleg:* Akkoord.
- *Afstemming met portefeuillehouder:* Akkoord
- *Directie-advies:* n.v.t.
- B&W voorstel: standaard

Communicatie over het besluit: Reguliere persconferentie